

Kiválóságaink gondolatai a szabadságról

Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke

- Mit jelent az Ön számára a szabadság?

-Emberi méltóságot, közösségi lehetőséget, erkölcsi kötelességet. Azt, amikor a minket egymáshoz „illesztő” szabályok belső meggyőződésünké válnak, amikor erősebb a reménység a közös jövőben, mint a megalkuvás az egyéni jelennel. A szabadság a hősök győzelme és utódaik bizalma. Bölcsesség abban, hogy nem lehet mindent, de kötelező mindazt megtenni, ami igaz és lényeges.

- Mire lenne képes a szabadságáért?

- Az ember ugyan nem csak mások viszonyában lehet szabad, hanem önmagában is: gondolkodásában, döntéseiben és tetteiben, mégis sokkal többre vagyunk képesek azért a szabadságért, amelyet együtt élhetünk meg. A saját szabadságomért annyit tennék, amennyit másokért: mindent, ha semmit nem élvezünk belőle, és sokat, ha sokak akaratával, nemes céljával találkozna ez a küzdés. Békeidőben könnyű magunkat forradalmárnak hinni, ezért fontos az odaadás a közösségért és az elkötelezettség az erkölcsi tisztaság mellett. Mert ezek a szükségben is megadják a választ arra, amire most kevésbé tudhatjuk: mire lennénk képesek a szabadságunkért.

Erdő Péter, bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke

- Mit jelent az Ön számára a szabadság?

- A szabadság lehetőség arra, hogy megvalósíthassuk mindazt az értéket, amely személyes és emberi hivatásunkhoz tartozik.

- Mire lenne képes a szabadságáért?

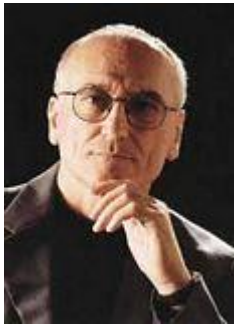
A szabadságért kötelességünk szóval és tettel fáradozni, főleg pedig felelős módon élni vele. Az emberi méltóság és szabadság olyan értékek, amelyekért nem egyszer súlyosan meg kell szenvednünk.

- Mi volt a legbátrabb cselekedete életében?

Ezt döntsék el mások. Nekem az okozott a legnagyobb örömet, amikor a hivatalos tilalom ellenére is hittant taníthattam, egyetemistáknak pedig házi kurzust tarthattam a keresztény filozófiáról, amikor ez még kockázatos volt.

Blaskó Péter, Jászai Mari-díjas magyar színész, érdemes művész

- Mit jelent az Ön számára a szabadság?

- A szabadság nagy gondolat, nagy eszme, hasonló a boldogsághoz. Minden ember törekszik rá, de nem hiszem, hogy elérhető. A szabadság az, amiért egy életen át harcolunk és ebbe a harcba, mint az életünkbe végül belepusztulunk. A szabadság mindig viszonylagos: a rabsághoz képest, a diktatúrához képest, a körülményekhez képest. 1956-ban tizenkét napig szabadok voltunk. Boldog tizenkét nap volt. Most megint úgy tűnik, hogy legalább reményünk van a szabadságra.

Gyurta Dániel, olimpiai ezüstérmes, világbajnok és Európa-bajnok magyar úszó

Szabadság

Számomra ez a fogalom a fizikai és a szellemi szabadságot jelenti. Természetesen nem azt, hogy bármit megtehetünk, de minden esetben van választási lehetőségünk a különböző lehetőségek közül. Sportolok, ez is egy választási lehetőség volt. Szabadon választhattam, szeretném-e vagy sem, vállalom-e vagy sem a rendszeres napi több órás elfoglaltságot, munkát. A versenyszerű sportolás számomra szabadságot, örömet, kiteljesedést jelent, míg másnak ez a munka terhet, kényszert jelentene. A sportolás számomra gyermekkorban kitűzött cél volt, és nem csupán álom maradt, hanem meg tudtam és meg is tudom valósítani. Ugyanakkor a szabadság rendet is jelent; a sport terén egyszerre nyit lehetőségeket és követeli meg a kötelezettségek teljesítését is. A kötelezettségek pedig a fizikai erőfeszítéstől egészen a közösség javára szolgáló tettekig terjednek.

Lipcsei Péter, volt válogatott labdarúgó, Fradi ikon

-Mit jelent számodra a szabadság?

-A szabadság fogalma számomra azzal a jelentéssel bír, hogy azt csinálhatok, amit szeretnék és akarok. Büszke vagyok arra, hogy magyar vagyok, és amikor külföldön töltöttem pár évet, hiányzott a Hazám. A külföldi élet igazi bezártság volt, és amikor hazajöttem, egyből lehullott a teher a vállamról. Ez lényegében nem pénzkérdés, hiszen külföldön sokkal jobban kerestem volna, de vágytam haza és ezért haza is jöttem.

-Mire lennél képes a szabadságodért?

Bármit, folyamatos bezártság érzetem van egyébként is. Ha arra gondolunk, hogy a becsület az mindennél fontosabb, akkor nem érzi magát az ember bezárva. Mindig nyíltan és őszintén kell viselkedni.

Reviczky Gábor, színművész

A szabadságról

A szabadság az ember alapvető joga, de ha a jog nem szabna korlátokat a szabadságnak, akkor az anarchiába torkolna! A szabadság lehetőség, amellyel hiába utazunk Londonba, ha nem beszélünk angolul. A szabadság minden, de élni is tudni kell vele! A szabadság érzete számomra olyan fontos, hogy még a kórházat is börtönné érzem, pedig közben gyógyítanak.

A szabadságért minden olyat megtennék, ami nem sérti a jogot. Ha a Hazám szabadságáról lenne szó, utolsó leheletemig küzdenék érte.

Fiatalon mentettem ki gyerekeket tűzből, vízből, jég alól. 1986-ban a Ragyogj, ragyogj, csillagom! című színdarab bemutatóján távozásra készítettem a szovjet nagykövetet. Kijött értem az elhárítás, de egy magas rangú ember megoldotta, hogy ne vigyenek el.

Szvorák Katalin, alternatív Kossuth-díjas népdalénekes

A szabadságról

A szabadság archimédeszi pont, sokszínű, többértű fogalom és érzés. Az emberiség egyik alapvágya, mert boldog a szabad ember, és csak a boldog ember lehet igazán szabad. Alkotni is csak szabad lélekkel lehet. Igaz, hogy a szabadság érzése elsődlegesen a fejben és lélekben fogan, de a fogantatást a történelem is béklyózza. A szabadság egyénre szabott, de

közben relatív és a történelem hullámvölgyein táncoló. Örülök, hogy most a szabad gondolat egyben a magyar gondolat szabadsága is. Most boldognak és szabadnak érzem magam és ezt az érzést kívánom mindenkinek!

Csoóri Sándor, Kossuth-díjas költő, író, esszéista

A szabadságról

A mákos rétesről és a csillagok futkosásáról se tudnék olyan emlékezésre méltó aranyigazságot rögtönözni, amelyet azonnal kőbe lehetne vésni. Hát akkor hogyan lehetne a szabadságról?! Az ilyesmihez nem elég az akarat, nem elég az elszántság – ihlet kell hozzá. Ihlet, filozófiai elragadtatás, mint a legnagyobb versekhez.

Nyelvünkben a szabadság fogalma az 1848-as szabadságharc és forradalom idején emelkedett a legmagasabbra. Odakerült Isten közelébe; az élet, a halál, a tisztaság, az emberi becsület, a megváltás legmegrázóbb kérdései közé. Már-már hitté vált. Petőfi egész költészete ettől halhatatlan. Hogyan is hangzik bennünk a világi megváltás gondolata? „Csak szabad nép tesz csuda dolgokat.” Igen ám, de rögtön elénk nyomul az alapkérdés gondja: a szabadság valójában akkor nagy kérdés csak, ha nem vagyunk szabadok.

Most mi milyenek vagyunk? Szabadok? Vagy nem vagyunk szabadok? A válasz első lépcsőfokán azt kell kijelentenünk, hogy a magyar történelem, a magyar múlt tele van az elnyomatások korszakaival. Márpedig, ha tele van, múltunkat egyetlen pördüléssel nem szórhatjuk le magunkról. Tehát mai szabadságunkat a múlt fölszabadításával kell kezdenünk. Ha ez sikerül, új úton mehetünk tovább: rádöbbenhetünk arra, hogy a szabadság kérdése nem csupán társadalmi kérdés, hanem a létezés kérdése – magasabb szinten.

Navracsics Tibor, miniszter, miniszterelnök-helyettes

-Mit jelent az Ön számára a szabadság?

-A szabadság az egyéni és társadalmi lét egyik alapértéke. A magyar történelem sorsfordító eseményei – '56-os forradalom, 1848/49-es szabadságharc – bizonyítják, hogy az emberek olyan országban akarnak élni, ahol szabadok, ahol szabadon véleményt nyilváníthatnak. Olyan országot akarnak, amelyben jogilag garantált a szabadság, sőt lehetőségük van az anyagi jólét adta szabadság elérésére is. A szabadság hiánya hosszú távon elviselhetetlen, hiszen a szabadság olyan, mint a levegő: ha nincs, akkor hiányától megfulladunk. Ha nincs szabadság, akkor semmi sincs, erre tanít '56 öröksége.

-Mire lenne képes a szabadságáért?

-A szabadság legfőbb garanciája a törvényes rend, a jogállamiság és ennek feltétlen tisztelete. Valamennyiünknek – kivétel nélkül – tiszteletben kell tartania az írott jogszabályokat és az erkölcsi parancsokat egyaránt. Ehhez minden körülmények között ragaszkodni kell és ezt a követelményt minden esetben érvényesíteni szükséges.

-Mi volt a legbátrabb tette életében?

-Véleményem szerint a saját tetteimet nem magamnak kell értékelni, de ha mégis, akkor sem a bátorság mércéjét alkalmazom. Mindennapi munkám során azt tartom szem előtt, hogy eleget tudok-e tenni annak a megelőlegezett bizalomnak, amelyet az állampolgárok irányomba kifejeztek. Hiszen politikusnak lenni nem öncél, hanem szolgálat, méghozzá a közjó előmozdítása érdekében.

Fenyő Iván, színművész

-Mit jelent számodra a szabadság?

-A szabadság számomra lételem.. annyira, mint például a víz.. anélkül nem teljes az ember.. Annyian fogalmazták meg így-úgy, szebbnél szebben, hogy mi a szabadság.. költők, írók, tudósok, bölcsek, és mindegyiknek igaza van.. olyan a szabadság, mint a friss levegő.. tiszta, átlátszó, láthatatlan. Ha épp megadatik, és jelen van a mindennapjainkban, akkor szinte észre sem vesszük: nem gondolunk rá mindennap hálával, nem mondunk köszönetet érte.. pedig kellene.. Mert

bár az állandó jelenlétét nem érezzük, csak valami felhőtlen boldogságot, de azt rögtön észre vesszük, ha nincs.. ha nincs teljes szabadság, akkor minőségi élet sincs! Minden embernek szüksége és joga van a szabadságra. Mindannyiunk kötelességének érzem igenis tenni azért, hogy teljesen szabadok legyünk, de ugyanúgy kötelességünk, hogy mindenki másnak is megadjuk a maga teljes szabadságát, és ne korlátozzuk azt semmiben! Ez utóbbit gyakran elfelejtjük. Kívánom, hogy ez változzon!

-Mire lennél képes a szabadságodért?

-Szinte mindenre, kivéve más ember szabadságának korlátozására, illetve bármely más élőlény életének megsértésére, kioltására.

Dr. Kemény Dénes, a magyar vízilabda-válogatott szövetségi kapitánya

-Mit jelent Önnek a szabadság?

-Azt, hogy nekem mit jelent a szabadság, a pártállam rendszerében tanultam meg. Azért is lettem állatorvos, hogy a napi munkában érezhessem a szabadság illatát, mert minden ez ellen volt. Napjainkban ez a probléma sokkal ritkább, de miután én a sportban tevékenykedem, azt azért nagyon nehezen viselem, amikor bármilyen sportág esetében azt érzékelem, hogy sportszakmai döntésekre rátelepedik az aktuálpolitika,

ilyenkor az én szememben a szabadság csorbul.

-Mire lenne képes a szabadságért?

-Visszatérve az előző kérdésre, '89 előtt sok egyetemi, majd munkahelyi sportszövetségi konfliktusba keveredtem, amikor a szabadság- és igazságérzetemet bármi is megsértette.

-Mi volt a legbátrabb cselekedete az életében?

-Az, hogy elvállaltam a szövetségi kapitányi felkérést. Fel kellett rúgnom miatta a gyönyörű, kispolgári életemet, amit Európa legszebb kisvárosában, Comoban élvezhettem.

Jankovics Marcell, Kossuth-díjas filmrendező, művészettörténész

-Mit tenne Ön a szabadságért?

-69 évem során nem voltam abban a helyzetben, hogy tudatosan kockáztathattam volna az életemet a szabadságért. Az 1956-os forradalom időszakát a Pannonhalmi Bencés Gimnázium internátusában töltöttem, így fegyveres harcban nem vehettem részt. A forradalom bukását követően nem disszidáltam a már felnőtt nővéremmel együtt. Ennek fő oka az volt, hogy börtönből épp szabadult apámnak ez volt a kívánsága. Gyerek- és kamasz koromban, mint minden ember, nagyon bátor voltam, de ahogy fölfedeztem magamban azokat a képességeket, amelyeket később, pályám során megpróbáltam hasznosítani, a hősi élet iránti vágy érthetően alábbhagyott. A "konszolidációnak" csúfolt időszakban, és azóta is, a szabadság képviselőjének, és az érte folyó cselekvésnek olyan útjait választhattam, amelyek eredményesebbek lehettek, mintha röpcédulákat osztogattam, vagy fegyvert rejtegettem volna. Nem én vagyok az, aki megítélheti, helyesen cselekedtem, avagy sem. Azt sem tudom, hogy az '56-os szabadságharcosok néhány évvel ezelőtt miért tüntettek ki emléklapjukkal.

-Mit jelent Önnek a szabadság?

-A vágyálmok szintjén az ifjabbik Zrínyi Miklósnak a Tábori kis traktájában a zászlótartó kötelességéről írott példája lebeg ma is előttem. Valahogy így hangzik: ha a zászlótartó zászlót tartó jobb karja megsebesül a csatában, akkor vegye át a bal kezébe. Ha azt is úgy sebzeti meg az ellenség, hogy nem bírja tovább tartani, vegye a zászlót a fogai közé. Végül pedig, ha annyira meggyengül az újabb sebektől, hogy nem bírja tovább emelni a zászlót, akkor csavarja a teste köré, abban feküdjön le, és úgy várja a halált. Ma is bepárasodott szemmel nézem a visszajátszott híradókban azokat a fiatalembereket, akik 2006 őszén, anélkül, hogy tudtak volna Zrínyi Miklós "tractá"-járól, úgy tettek, ahogy a költő és hadvezér elvárta tőlük. A trikolorba burkolózva álltak szemben az állig fölfegyverzett rendőri alakulatokkal.

A szabadság azonban nem csupán ennyi, hiszen ritka az ilyen "ünnepi", ünnepélyes pillanat. A történelem hétköznapjaiban is eredményes lehet az ember, a szabadságért folytatott, nem ilyen katartikus, inkább sziszifuszi, és nem feltűnő, nem látványos küzdelmében. Válaszút elé kerülve a helyes út megválasztásában, a NEM kimondásának a bátorságában, a hatalmasokkal folytatott párbeszédében, a munkájában, esetemben rádió- és tévéinterjúiban, szélesebb nyilvánosság előtt tartott előadásaiban, írásaival és filmjeivel erodálni az elnyomó hatalmát.

Illyés szavával élve NEM lenni szemnek a láncban.

Az olyan szabadságharcosnak azonban, aki az életét nem a barikádon vagy a bitófán adja a szabadságért, hanem évtizedeken át akar tenni érte - a maga módján (ez is a szabadság vállalása: a magunk módján tenni a dolgunkat), nem elég NEM-et mondani, tudnia kell, mire mondjon IGEN-t. Az IGEN szolgálatában kell élnie.

-Mi volt a legbátrabb tette életében?

-Fogalmam sincs. Annyi mindenhez van szükség nagy bátorságra! És az sem az én dolgom, hogy utólag méricskéljem tetteim súlyát vagy súlytalanságát, bátorságomat és gyávaságomat. Annak megítélése, ami fontos volt az életemben a köz szempontjából, másokra tartozik. A többi pedig maradjon az én titkom.

Szarvas József, színész

-Mit jelent számára a szabadság?

-Számomra a szabadság az álmokat, az álmodozást jelenti.

-Mit tenne meg a szabadságért?

-Mindent megtennék, hogy megvalósítsam az álmaimat.

-Mi volt a legbátrabb tette az életében?

-Az, amikor úgy döntöttem, hogy ötödször is megrendezem Viszákön a Pajta Napokat. Amikor feljöttem Budapestre a Színház -és Filmművészeti Főiskolára. Amikor szerepet vállaltam az új Nemzeti Színház nyitóelőadásában. Amikor nem futottam haza 2006. október 23-án. Az Astorián elszavaltam a walesi bárdokat, miközben ránk kergették a provokátor-csöcseléket.

Cseh László, háromszoros olimpiai ezüstérmes, világbajnok, tizenötös Európa-bajnok úszó

-Mit jelent számodra a szabadság?

-Az edzésen minden van, csak szabadság nincs. Igazából a szabadság azt jelenti számomra, hogy a magam ura vagyok, és azt csinálom, amit szeretnék.

-Mire lennél képes a szabadságodért?

-A szabadság mindenkinek alaptól jár, és bármit megtennék, hogy ne kössenek gúzsba olyan szabályok, amelyekről mások is úgy vélik, hogy nem helyesek.

-Milyen bátor tettet hajtottál végre a szabadságodért?

-Az első szabadságért vívott harcomat a szülőkkel folytattam, azóta az edzőmmel harcolok...

Jókai Anna, író- költő

-Mit jelent számára a szabadság?

-Mint minden alkotó embernek, számomra is nagyon fontos a szabadság, de legalább olyan fontos, hogy a szabadság biztonsággal is járjon. Nem az a szabadság, hogy szabadon ki vagyok téve a rossz erőnek, hanem hogy védelem alatt áll az életem. És hiszek a szabad akaratban, mert keresztény vagyok.

-Mire lenne képes a szabadságáért?

-Sok mindenre, de amire soha nem lennék képes, hogy más embernek a szabadságát sértsem.

-Mi volt a legbátrabb tette a szabadságért?

-Természetesnek tartom, hogy 1956-ot soha, sem szóban, sem gondolatban, sem írásban nem neveztem ellenforradalomnak, és elsőként az országban a Napok című regényemmel 1972-ben emléket is állítottam neki.